

Lietuvos Respublikos Seimui

IŠVADA DĖL EKONOMINĖS RAIDOS SCENARIJAUS TVIRTINIMO

2021 m. rugsėjo 21 d. Nr. BPE-6

Vilnius

Esant išskirtiniam neapibrėžtumui¹, Lietuvos Respublikos finansų ministerijos parengtas ekonominės raidos scenarijus yra nulemtas įvadytų prielaidų ir yra pagrįstas esamais statistiniais duomenimis. Valstybės kontrolė, vykdanči fiskalinės institucijos funkcijas, tvirtina 2021 m. rugsėjo 10 d. Finansų ministerijos paskelbtą 2021–2024 m. ekonominės raidos scenarijų, kuris yra tinkamas valdžios sektoriui priskiriamiems biudžetams rengti.

Išlieka rizika, kad, pasikeitus vidaus ir išorės sąlygoms, lemiančioms reikšmingą ekonominės situacijos pasikeitimą, scenarijus gali neišsipildyti. Finansų ministerija iki tol, kol bus atšauktos išskirtinės aplinkybės, turi bent kartą per ketvirtį viešai paskelbti atnaujintą ekonominės raidos scenarijų, dėl kurio tvirtinimo Valstybės kontrolė, vykdanči fiskalinės institucijos funkcijas, turi pateikti išvadą Seimui.

Lietuvos ekonomikos raida 2021 m. pirmąjį pusmetį

Veikiama žemos palyginamosios bazės efekto Lietuvos ūkio raida 2021 m. I pusm. buvo veržli. 2021 m. I pusm., palyginti su atitinkamu laikotarpiu prieš metus, šalies realusis BVP padidėjo 4,7 proc. Ekonomikos augimui daugiausia teigiamos įtakos turėjo investicijos ir namų ūkių vartojimo išlaidos. Tuo tarpu grynojo eksporto įtaka buvo neigiama. Bendrąją pridėtinę vertę labiausiai skatino apdirbamoji gamyba, prie kurios rezultatų reikšmingai prisidėjo chemijos pramonė, bei didmeninės ir mažmeninės prekybos, transporto, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų įmonių veiklos rezultatai. Pažymėtina, kad veržlų 2021 m. I pusm. rezultatą skatino žemos palyginamosios bazės efektas: 2021 m. II ketv. šalies ekonomikos nebevaržė griežti karantino ribojimai, kurie galiojo tuo pačiu laikotarpiu prieš metus. Atitinkamai, šis efektas stebimas ir daugelyje kitų makroekonominių rodiklių (1 priedas).

Metinis 2021 m. I pusm. namų ūkių vartojimo išlaidų pokytis siekia 7,0 proc. Mažėjantis nedarbas, augantis vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis ir stabilūs vartotojų lūkesčiai sudarė palankias sąlygas gyventojų vartojimo išlaidų augimui. Tiek namų ūkių, tiek verslo prisitaikymas prie karantino sąlygų keliamų iššūkių leido augti vidaus prekybai. Per

¹ Valstybės kontrolė, vykdanči fiskalinės institucijos funkcijas, 2020-03-26 paskelbė išvadą dėl neįprastos padėties atitikties išskirtinių aplinkybių sąvokai. Prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/Product/23909/isvada-del-neiprastos-padeties-atitikties-isskirtiniu-aplinkybiu-savokai>.

2021 m. pirmuosius septynis mėnesius, palyginti su atitinkamu 2020 m. laikotarpiu, 13,8 proc. padidėjo mažmeninės prekybos (be degalų) apyvarta.

2021 m. I pusm. darbo rinkos situacija buvo geresnė nei prieš metus, bet vis dar išliko paveikta pandemijos. 2021 m. II ketv., lyginant su 2020 m. II ketv., nedarbo lygis sumažėjo 1,1 proc. p. (iki 7,4 proc.), o užimtų gyventojų skaičius nežymiai augo (0,7 proc.). Didžiausią įtaką užimtų gyventojų skaičiaus augimui darė kelios veiklos: apdirbamoji gamyba, informacija ir ryšiai, statyba. Didžiausią neigiamą įtaką – didmeninės ir mažmeninės prekybos, variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto, švietimo veiklos.

2021 m. I pusm. vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis (be individualiųjų įmonių) per metus išaugo iki 1 566,4 Eur, t. y. 10,9 proc.² Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis augo visose ekonominėse veiklose. Tikėtina, kad tam įtakos turėjo ne tik išmokėtos didesnės vienkartinės premijos, priedai ir piniginės išmokos, bet ir darbuotojų trūkumas, kurį atspindi 2021 m. I pusm. pabaigoje fiksuotas rekordiška aukštas laisvų darbo vietų skaičius šalyje (24,8 tūkst.). Per metus, palyginti su 2020 m. I pusm., rodiklis augo apie 41 proc. Didžiausias laisvų darbo vietų skaičius per šį laikotarpį buvo fiksuotas apdirbamosios gamybos, transporto, prekybos ir viešojo valdymo veiklose.

Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas (BPKF) 2021 m. I pusm. augo 14,8 proc., lyginant su 2020 m. I pusm. Didžiausią įtaką šiam veržliam augimui turėjo investicinės išlaidos į kitas mašinas, įrenginius ir ginklų sistemas (7,4 proc. p.) bei transporto įrangą (4,2 proc. p.). Įmonėms grįžus prie investicinių planų, 2021 m. I pusm., palyginti su atitinkamu laikotarpiu prieš metus, investicinių prekių importas išaugo 33,9 proc. Pramonės gamybinių pajėgumų panaudojimas ne tik viršijo prieš pandemiją buvusį lygį, bet ir pasiekė visų laikų rekordą – rugpjūčio mėn. sudarė 79,2 proc. Paslaugų, pramonės, statybos ir prekybos sričių įmonių vadovų apklausos duomenimis, nors verslo pasitikėjimo rodikliai ir išlieka palankūs, įmonių dalis, teigianti, kad jų veiklos niekas neriboja, yra vis dar mažesnė nei prieš COVID-19 pandemiją. Prieš pandemiją didesnį įmonių skaičių ribojo nepakankama paklausa, o pastaruoju metu daugiau įmonių įvardija darbuotojų ir žaliavų trūkumą, kaip labiausiai plėtrą ribojančius veiksnius.

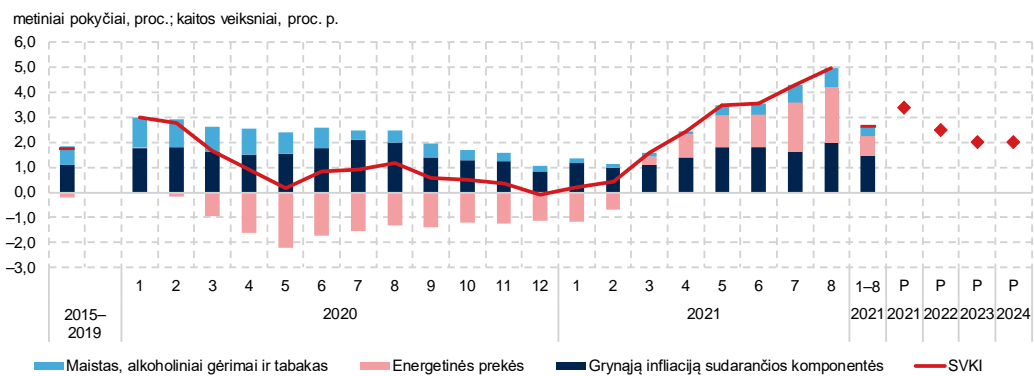
Realiojo prekių ir paslaugų eksporto ir importo augimas 2021 m. I pusm. siekė atitinkamai 14,6 ir 16,1 proc. Spartų tarptautinės prekybos rodiklių augimą labiausiai lėmė II ketv. rezultatai, kuriems įtakos turėjo palyginamosios bazės efektas: atitinkamu laikotarpiu prieš metus eksportas ir importas buvo stipriai paveikti COVID-19 neapibrėžtumo ir priemonių, siekiant suvaldyti pandemiją. Neįskaitant mineralinių produktų, 2021 m. sausio–liepos mėn. lietuviškos kilmės prekių eksporto, kurį labiausiai skatino chemijos ir baldų pramonė, vertė per metus išaugo 22,3 proc., o reeksporto – 10,6 proc. Augant investicijoms ir namų ūkių vartojimui, prekių importo vertė padidėjo 20,9 proc. Minėtu laikotarpiu tarptautinės prekybos paslaugomis augimo tempai yra lėtesni nei prekėmis.

2021 m. sausio–rugpjūčio mėn. vidutinio metinio suderinto vartotojų kainų indekso (SVKI) augimas, lyginant su atitinkamu laikotarpiu prieš metus, siekė 2,6 proc. Padidėjus naftos kainoms pasaulinėje rinkoje, didžiausią įtaką SVKI pokyčiui turėjo transporto komponentė (0,8 proc. p.). Dalį indekso augimo taip pat lėmė sveikatos prekių ir paslaugų kainų augimas (0,4 proc. p.).

² Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis viešajame sektoriuje per tą patį laikotarpį augo 11,9 proc., o privačiame – 10,7 proc.

2020–2021 m. infliacijos dinamiką stipriai veikė energetinių išteklių kainos. Siekiant matyti aiškesnį kainų lygio kitimo vaizdą analizuojama grynoji infliacija³. 2021 m. sausio–rugpjūčio mėn. grynąją infliaciją sudarančių komponentių įtaka SVKI augimui sudarė vidutiniškai 1,5 proc. p. (1 pav.). Šis dydis artimas 2015–2019 m. vidurkiui (1,1 proc. p.) ir žemesnis nei 2020 m. sausio–rugpjūčio mėn., kai siekė 1,8 proc. p. Tokia grynosios infliacijos dinamika leidžia tikėtis, kad dabartinis infliacijos šuolis, didžiąja dalimi nulemtas atsigaunančių energetinių produktų kainų, bus trumpalaikis. Išlieka rizika, kad užsitęsęs tiekimo grandinių trikdžiams, kylant infliacijos lūkesčiams kainų augimas gali būti spartesnis nei projektuojama scenarijuje.

1 pav. SVKI ir jo kaitos veiksniai

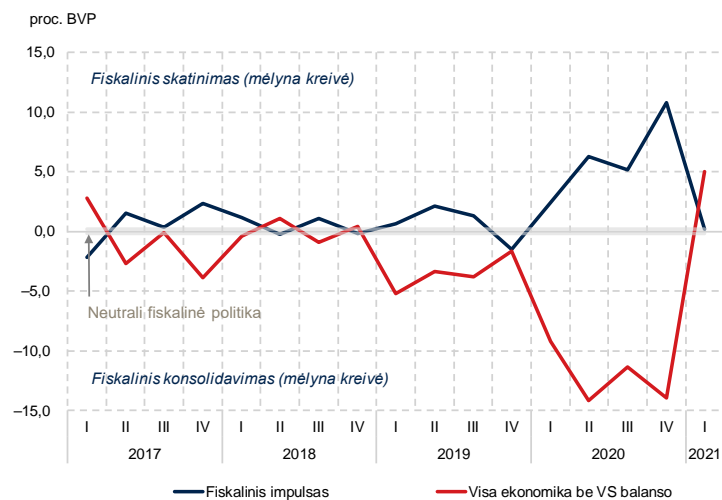
Šaltinis – Eurostatas, Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai, Finansų ministerijos projekcijos

BVP defliatoriaus augimas 2021 m. I pusm. siekė 4,9 proc. Bendrojo kainų lygio kilimą skatino ne tik SVKI, tačiau ir kitų kainų indeksų spartus augimas II ketv.⁴ Pirmąjį šių metų pusmetį nominalusis BVP buvo 9,9 proc. didesnis nei tuo pačiu laikotarpiu prieš metus. Apdirbamosios gamybos bei didmeninės ir mažmeninės prekybos, transporto, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų įmonių veiklos rezultatai labiausiai skatino bendrosios pridėtinės vertės augimą to meto kainomis.

2021 m. vidaus paklausą skatina privatus sektorius, fiskalinės politikos padėtis neutrali. Fiskalinės politikos padėtis 2021 m. I ketv. buvo artima neutraliai, tačiau vidaus paklausą skatino sumažėjęs privataus sektoriaus grynojo skolinimo / skolinimosi balansas (2 pav.). Didindamas skolą 2020 m. valdžios sektorius skatino ekonomiką, kai privačiame sektoriuje traukėsi nefinansinių įmonių paskolų portfelis, augo taupymas, mažėjo namų ūkių vartojimas ir jų paskolų portfelis augo lėčiau nei 2019 m. Šiais metais stebima atvirkštinė tendencija: auga privataus sektoriaus vartojimas, investicijos, sparčiau didėja namų ūkių paskolų portfelis, mažesniu tempu traukiasi nefinansinių įmonių paskolų portfelis finansinėse institucijose, o fiskalinė politika – neutrali. Sparčiai atsigaunant privačiam sektoriui ir siekiant neperkaitinti ekonomikos turėtų būti išlaikoma bent neutrali fiskalinė politika.

³ Grynoji infliacija apskaičiuojama iš bendros infliacijos atimant daug kintančių maisto, alkoholio ir tabako bei energetinių produktų kainų įtaką.

⁴ 2021 m. II ketv., palyginti su 2020 m. atitinkamu laikotarpiu, esant žemos palyginamosios bazės efektui kainos kilo: gamintojų parduotos pramonės produkcijos – 11,2 proc., eksportuotų ir importuotų prekių atitinkamai 7,7 ir 13,0 proc., statybų sąnaudų elementų – 5,6 proc., žemės ūkio produktų supirkimo – 10,6 proc.

2 pav. Fiskalinis impulsas* ir privataus sektoriaus grynojo skolinimo / skolinimosi metinis pokytis**

* Struktūrinio pirminio VS balanso (SPB) pokytis.

** Visos ekonomikos be valdžios sektoriaus grynojo skolinimo / skolinimosi proc. BVP pokytis. Pz. jei pokytis neigiamas, tai privataus sektoriaus perviršis auga, palyginti su atitinkamu laikotarpiu prieš metus, ir atitinkamai mažėja vidaus paklausa.

Šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas, Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

Makroekonominė aplinka ir rizikos veiksniai

Išorės rizikos veiksniai išlieka susiję su pasaulio ekonomikų atsigavimu. Atsigavimo procesas išlieka netolygus, tačiau tarptautinės institucijos gerina didžiųjų ekonomikų augimo prognozes⁵, o Europos Komisija numato, kad ES ekonomikų aktyvumas grįš į priešpandeminį lygį dar iki 2021 m. pabaigos⁶. Prognozės gerinamos didžiąja dalimi dėl išlaikomų fiskalinės paramos priemonių bei vakcinacijos nuo COVID-19. Prie palankesnės situacijos prisideda ir ES turizmo sektoriaus atsigavimas, įvedus tarptautinius ES skaitmeninius COVID pažymėjimus. Ekonomikų atsigavimą skatins per ribojimų laikotarpį sukauptos namų ūkių santaupos, gerėjantys vartotojų ir investuotojų lūkesčiai bei augančios privačių įmonių investicijos. Tolesnė ekonomikos raida priklausys ir nuo vartotojų bei įmonių gebėjimų prisitaikyti prie rinkos pokyčių. Lietuvos tarptautinę prekybą ateityje gali paveikti ir geopolitinė situacija su Kinija ir Baltarusija. Vis dėlto Lietuvos tarptautinės prekybos apimtyse šios šalys sudaro nedidelę dalį: 2020 m. prekių eksporto dalis, tenkanti Kinijai, siekė 1,1 proc., o Baltarusijai – 3,6 proc.

Išlieka pasiūlos ir paklausos pasaulio ekonomikoje subalansavimo iššūkis. Šalies ekonomikos raida priklausys ir nuo tarptautinės prekybos partnerių⁷ augimo tempų bei jų paklausos. Be to, išliekant tiekimo grandinių trikdžiams, atsirandantiems dėl prekių ir žaliavų, gamybinių pajėgumų, transportavimo trūkumo, stebimas pasiūlos ir paklausos disbalansas ir dėl to augančios žaliavų kainos. Gerėjant pasaulio ekonomikos atsigavimo

⁵ 2021 m. TVF liepos mėn. ekonomikos apžvalgoje numatomas pasaulio ekonomikos augimas 2021–2022 m. laikotarpiu: euro zonoje – atitinkamai 4,6 ir 4,3 proc., Jungtinėje Karalystėje – atitinkamai 7,0 ir 4,8 proc., JAV – atitinkamai 7,0 ir 4,9 proc. Prieiga per internetą: <https://www.imf.org/-/media/Files/Publications/WEO/2021/Update/July/English/text.ashx>.

⁶ Europos Komisijos 2021 m. vasaros projekcijos. Prieiga per internetą: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/economy-finance/ip156_en.pdf.

⁷ 2021 m. I pusm. pagrindinės lietuviškos kilmės prekių eksporto partnerės: Vokietija (10,2 proc.), JAV (10,1 proc.), Lenkija (6,8 proc.), Švedija (6,5 proc.), Latvija (6,4 proc.) ir Nyderlandai (6,4 proc.).

situacijai ir paspartėjus infliacijai, pasaulio centriniai bankai tęsia pinigų politikos skatinamąsias priemones.

Vidaus rizikos veiksniai išlieka susiję su infliacija ir darbo rinkos iššūkiais. Stipri vidaus paklausa, mažėjantis taupymo lygis bei išliekantis pasiūlos ir paklausos disbalansas skatins kainų augimą šalies viduje. Išlieka ir iššūkiai, susiję su darbo rinka: laisvų darbo vietų rekordiškai daug, bet nedarbo lygis ir užimtųjų skaičius negrįžęs į prieš pandemiją buvusį lygį. Tai rodo, kad kvalifikuotų darbuotojų trūkumo⁸ problema auga.

Tiek Lietuvoje, tiek pasaulyje pagrindinė grėsmė ekonomikos atsigavimui yra tolesnė pandemijos eiga. Išlieka neapibrėžtumas dėl tolesnio vakcinacijos tempo⁹, naujų COVID-19 atmainų plitimo ir atitinkamai naujų ribojimų įvedimo.

2021 m. birželio–rugpjūčio mėn. vidutinė „Brent“ naftos kaina viršijo 2019 m. lygį ir siekė 72,6 JAV dolerio už barelį¹⁰. Netolygiai kainos raidai įtakos turėjo neapibrėžtumas dėl tolesnės COVID-19 pandemijos dinamikos¹¹, OPEC ir Rusijos sprendimas tęsti naftos gavybos didinimo planą¹². Remiantis ateities sandoriais numatoma, kad „Brent“ naftos kaina išliks aukštesnė nei 2019 m. ir 2021–2022 m. atitinkamai sieks 72,2 ir 68,8 JAV dolerio už barelį¹³.

Lietuvos ekonomikos raida vidutiniu laikotarpiu

Projektuojama, kad esant stipriai vidaus paklausai Lietuvos realiojo BVP augimas 2021 m. sieks 4,3 proc., o 2022 m. lėtės iki 4,0 proc. Palankesni, nei tikėtasi, 2021 m. II ketv. šalies ūkio raidos rezultatai prisidėjo prie projekcijų 2021 m. peržiūros teigiama kryptimi. Rugsėjo mėn. ekonominės raidos scenarijuje numatoma, kad namų ūkių vartojimas ir įsibėgėjančios investicijos labiausiai skatins BVP augimą. Prekių ir paslaugų importas, augantis sparčiau nei eksportas, lems neigiamą grynojo eksporto įtaką ekonomikos raidai visu vidutiniu laikotarpiu.

2021 m. projektuojamas 5,4 proc. namų ūkių vartojimo išlaidų augimas. Tikimasi, kad privatus vartojimas išliks svarbiu veiksniu, skatinančiu ekonomikos augimą tiek 2021 m. II puse, tiek 2022 m. Toliau vykstant skiepijimo nuo COVID-19 procesui ir esant palankesnei gyventojų finansinei padėčiai, išlaidos prekėms ir paslaugoms turėtų didėti. Privatųjį vartojimą skatins lėtėjančiu tempu augantis vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, viršijantis infliaciją, ir didėjantis užimtųjų skaičius. Išlaidas vartojimui taip pat gali teigiamai veikti, tikėtina, mažėsianti namų ūkių taupymo norma ir Vyriausybės ekonominės ir socialinės politikos sprendimai.

Projektuojama, jog užimtų gyventojų skaičius 2021–2023 m. augs, atitinkamai 0,4, 0,9, ir 0,2 proc. Augant šiam skaičiui, nedarbo lygis šalyje, tikėtina, mažės ir 2022 m. (iki 6,7 proc.).

⁸ Remiantis verslo tendencijų tyrimo apklausos rezultatais, per aštuonis šių metų mėnesius, palyginti su atitinkamu 2020 m. laikotarpiu, darbuotojų trūkumas, kaip pramonės gamybą ribojantys veiksnys, išaugo 7,6 proc. p., statybų sektoriuje – 5,8 proc. p.

⁹ Bent viena vakcinos doze paskiepyta populiacijos dalis Lietuvoje siekia 62,6 proc., ES – 65,3 proc., visiškai paskiepyta populiacijos dalis Lietuvoje siekia 57,5 proc., ES – 59,3 proc. Duomenų šaltinis: <http://www.ourworldindata.org> (2021-09-07).

¹⁰ 2021-08-31 duomenimis. Prieiga per internetą: www.barchart.com.

¹¹ 2021 m. liepos–rugpjūčio mėn. pasaulyje fiksuotas COVID-19 atvejų skaičiaus augimas didžiausias naftos vartotojas, tokias kaip Kinija ar JAV, paskatino peržiūrėti pandemijos valdymo priemones.

¹² Iki 2022 m. pabaigos kas mėnesį didinti naftos gamybą 400 tūkst. barelių per dieną.

¹³ Remiantis www.barchart.com (2021-09-09), naftos kaina 2021–2022 m. atitinkamai sieks 72,2 ir 68,8 JAV dolerius už barelį.

Užimtų gyventojų skaičiaus augimą skatins įtampa darbo rinkoje, kurią atspindi augantis laisvų darbo vietų skaičius, ir Vyriausybės sprendimai, susiję su darbo išmokų mokėjimo pakeitimais nuo rugsėjo 1 d.¹⁴ Kita vertus, spartesnį gyventojų užimtumo augimą ribos kvalifikuotų darbuotojų trūkumas¹⁵, neapibrėžta pandemijos raida ir jos plitimo suvaldymo priemonės. Kitos priežastys, stabdysiančios užimtųjų skaičiaus augimą vidutiniu laikotarpiu, yra nuolatinių gyventojų skaičiaus mažėjimas, visuomenės senėjimas ir emigracija¹⁶.

Atsižvelgiant į spartų vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio augimą 2021 m. I pusr., prognozuojama, jog per visus 2021 m. jis kils 9 proc., o 2022 m. – 8 proc. Tam įtakos turės darbuotojų trūkumas, kuris vis dar yra įvardijamas kaip viena iš pagrindinių priežasčių, ribojančių verslo įmonių veiklą, minimalios mėnesinės algos didinimas 2022 m. ir Vyriausybės sprendimai dėl viešojo sektoriaus darbuotojų atlyginimų kėlimo ar priemonių mokėjimo.

Rekordiškai naudojami gamybiniai pajėgumai, iššūkiai tiekimo grandinėse bei darbo rinkoje kelia ne tik potencialias grėsmes, bet ir poreikį verslui investuoti. Greitesnis, nei tikėtasi, privataus sektoriaus investicijų atsigavimas į atidėtus ir naujus projektus gali lemti bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo spartesnį augimą 2021 m., nei vidutiniu laikotarpiu. Palankiai vertinama gaminamos produkcijos paklausa ir tokių išteklių kaip žaliavų, įrengimų ir darbuotojų trūkumas tam tikruose sektoriuose gali paskatinti investicijų augimą, siekiant gamybinės plėtros ir veiklos efektyvumo didinimo. Investicijas teigiamai veiks ir 2021 m. II pusr., tikėtina, besitęsiančios išlaidos kitoms mašinoms, įrenginiams ir ginklų sistemoms, informacinių ir ryšio technologijų, transporto įrangai. Viešojo sektoriaus investicijų augimą teigiamai veiks ES fondų, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšos ir išlaidos valstybės apsaugai. Tikėtina, kad jos skatins ir privataus sektoriaus investicijas. Projektuojama, kad 2021 m. BPKF galėtų augti 13,4 proc., o 2022 m. – 7,5 proc. Vis dėlto, šio rodiklio numatomam 2021 m. įverčiui yra rizikų, sietinų ne tik su COVID-19 pandemijos neapibrėžtumu, bet ir 2021 m. II pusr. mažesniu bazės efektu (2020 m. II pusr. investicijų augimas siekė 3,5 proc.).

Atsigaunant pagrindinių Lietuvos prekybos partnerių ekonomikoms, didėjant šalies vidaus vartojimui ir investicijoms, numatoma, kad realusis prekių ir paslaugų eksportas 2021–2022 m. kils atitinkamai 11,1 ir 6,2 proc., o importas augs 14,2 ir 7,4 proc. Projektuojama, kad likusiu vidutiniu laikotarpiu importas taip pat didės sparčiau nei eksportas.

Projektuojama, kad 2021 m. SVKI išaugs iki 3,4 proc., o 2022 m. sumažės iki 2,5 proc. Tokią dinamiką gali lemti palyginamosios bazės efektas, išaugusi naftos kaina, tiekimo grandinių sutrikimai. Prognozuojama, kad vidutiniu laikotarpiu infliacija turėtų stabilizuotis 2 proc. lygyje. Projektuojama, kad 2021 m. BVP defliatoriaus augimas sieks 5,2 proc., tačiau 2022 m. sulėtės iki 2,5 proc.

2021 m. Lietuvos realusis BVP, tikėtina, bus artimas potencialiam lygiui, o vidutiniu laikotarpiu produkcijos atotrūkis nuo potencialo numatomas teigiamas. Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, 2021–2024 m. projektuojamas

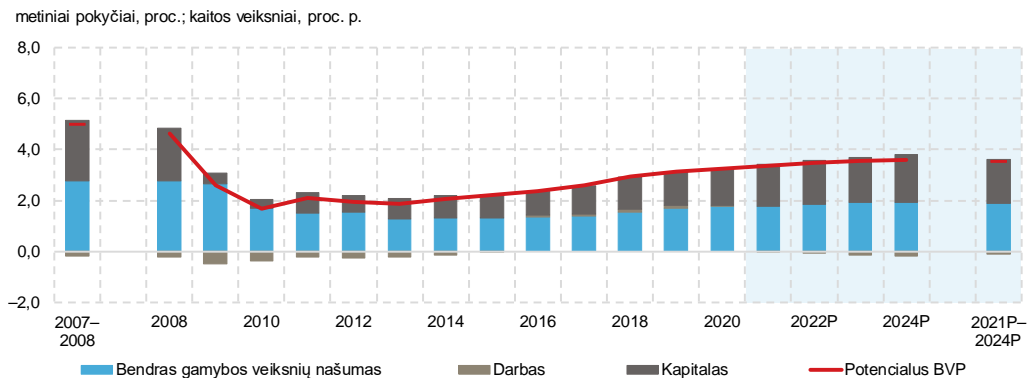
¹⁴ Subsidijos darbo užmokesčiui kompensuoti ir darbo ieškantiems žmonėms 212 eurų siekianti darbo paieškos išmoka bus mokama iki rugpjūčio 31 d. Prieiga per internetą: <https://socmin.lrv.lt/lt/naujienos/socialine-apsauga-kas-keiciasi-nuo-liepos-1-dienos>.

¹⁵ Užimtumo tarnybos duomenimis 57,1 proc. registruotų darbo pasiūlymų skirta kvalifikuotiems darbininkams ir mašinų bei įrenginių operatoriams. Taip pat auga darbo pasiūlymų skaičius vadovams ir specialistams. Prieiga per internetą: <https://uzt.lt/wp-content/uploads/2021/08/LIETUVOS-DARBO-RINKA-2021-07.pdf>.

¹⁶ Lietuvos statistikos departamento duomenimis nuo 2021 m. gegužės mėn. Lietuvos piliečių neto migracija tapo teigiama.

potencialus BVP kasmet turėtų padidėti vidutiniškai apie 3,5 proc.¹⁷ (3 pav.). Produkcijos atotrūkis nuo potencialo 2021–2024 m., tikėtina, sieks atitinkamai 0,3, 0,7, 0,5 ir 0,4 proc. pot. BVP.

3 pav. Potencialaus BVP augimas ir jo kaitos veiksniai

Šaltinis – Eurostatas, Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

Teigiamą Lietuvos ekonomikos ciklinę padėtį rodo ir kiti, faktiškai stebimi, makroekonominiai rodikliai. 2021 m. rugpjūčio mėn. pramonės, prekybos, paslaugų ir statybų įmonių, kurių veiklą riboja darbuotojų trūkumas, dalis viršija 2019 m. lygį. Šiuo laikotarpiu pramonės gamybinių pajėgumų panaudojimo lygis yra rekordinis, o laisvų darbo vietų skaičius, Užimtumo tarnybos duomenimis, išlieka vienas didžiausių nuo 2008 m. Atnaujintoje Lietuvos ekonomikos temperatūros diagramoje matyti, kad 2021 m. III ketv. ekonomikos temperatūra toliau šyla (2 priedas).

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė, vykdydama Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatytas biudžeto politikos kontrolės institucijos funkcijas, atliko Lietuvos Respublikos finansų ministerijos parengto ir viešai 2021 m. rugsėjo 10 d. paskelbto 2021–2024 m. ekonominės raidos scenarijaus vertinimą ir parengė išvadą. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatymo 8 straipsnio 7 dalies 3 punktu, Valstybės kontrolė išvadą teikia Lietuvos Respublikos Seimui.

Kartu su šia išvada pateikiama ir Lietuvos ekonomikos temperatūros diagrama.

Valstybės kontrolierius

Mindaugas Macijauskas

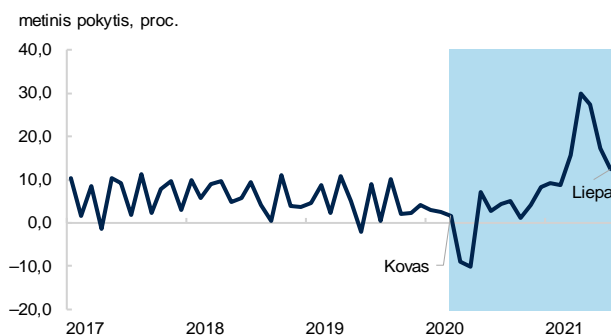
¹⁷ Išskiriant kaitos veiksnius, bendras gamybos veiksnių našumas potencialaus BVP augimą didina apie 1,9 proc. p. Kapitalo įnašas, kuris yra glaudžiai susijęs su bendra investicijų raida, prisideda 1,7 proc. p. Tačiau darbo veiksnio įtaka yra neigiama ir siekia –0,1 proc. p.

PRIEDAI

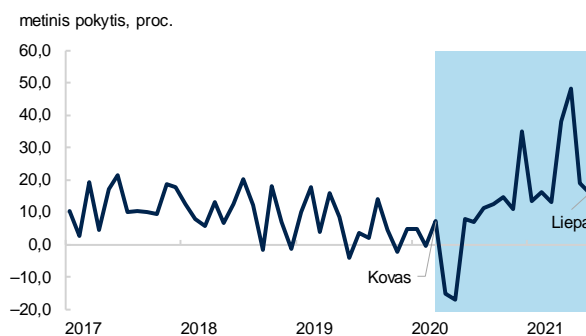
Išvados
„Dėl ekonominės raidos scenarijaus
tvirtinimo“
1 priedas

Lietuvos ekonomikos pokyčiai išskirtinių aplinkybių laikotarpiu

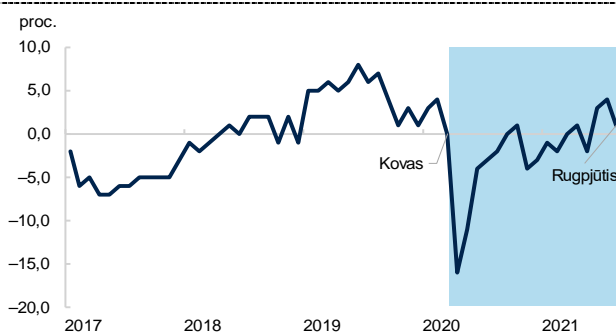
① Chemijos ir medienos pramonė labiausiai didino liepos mėn. **pramonės produkciją**¹...

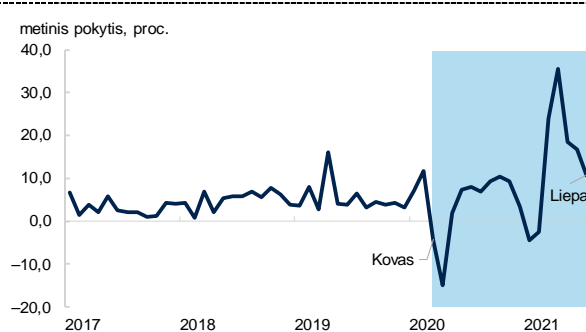
② ...ir **lietuviškos kilmės prekių eksportą**², kurie augo dviženkliais tempais.

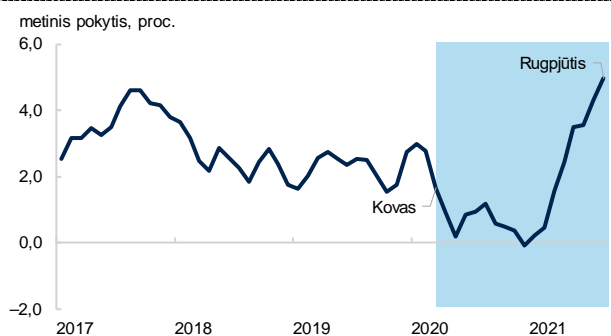
③ **Vartotojų lūkesčiai** išlieka teigiami.

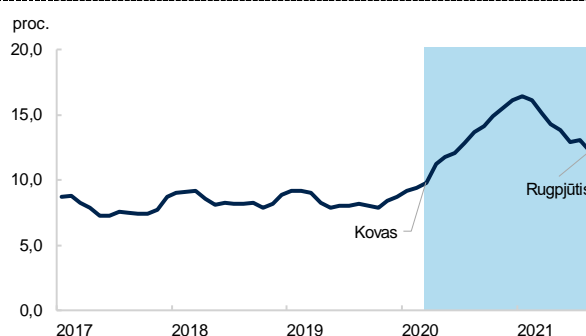
④ Prie **mažmeninės prekybos apyvartos**³ augimo liepos mėn. labiausiai prisidėjo prekyba ne maisto prekėmis.

⑤ **Vartotojų kainų** kilimą lemia elektros, dujų, kuro, šilumos energijos ir degalų kainos.

⑥ Nuo metų pradžios augant laisvų darbo vietų skaičiui, **registruotas nedarbas** toliau mažėja.

¹ išskyrus rafinuotus naftos produktus / ² išskyrus mineralinius produktus / ³ išskyrus automobilių degalų prekybą

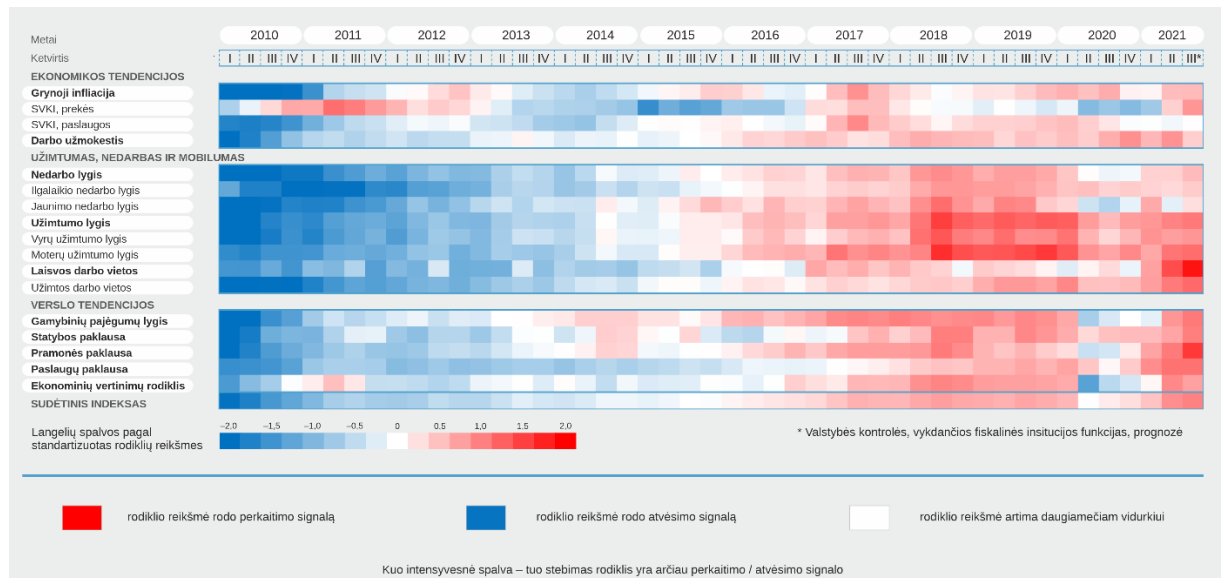
Pastaba: 1, 2, 4, 5 pav. 2021 m. kovo–gegužės mėn. veržlus augimas nulemtas palyginamosios bazės efekto.

Šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas, Užimtumo tarnyba, Valstybės kontrolės, atliekančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

Išvados
„Dėl ekonominės raidos scenarijaus
tvirtinimo“
2 priedas

Lietuvos ekonomikos temperatūros diagrama

Šaltinis – Eurostatas, Lietuvos statistikos departamentas, Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

Makroekonominių disbalansų stebėseną¹⁸ rodo, kad 2021 m. III ketv. Lietuvos ekonomikos temperatūra, tikėtina, ir toliau šils. Tai rodo dauguma analizuojamų rodiklių¹⁹. Užimtumo tarnyba skelbia, kad registruotas nedarbas šalyje rugpjūčio mėn. siekė 12,2 proc.²⁰ Projektuojama, kad 2021 m. III ketv. užimtumo lygis šalyje augs, o nedarbo lygis mažės. Remiantis *Sodros* duomenimis, liepos mėn. vidutinės mėnesio pajamos per metus, lyginant su atitinkamu 2020 m. laikotarpiu, išaugo 9,1 proc. Gamybinių pajėgumų panaudojimo lygis III ketv. toliau auga, o vis mažiau pramonės įmonių nurodo, kad jų veiklą riboja nepakankama paklausa. Dėl pastaraisiais mėnesiais augusios naftos kainos buvo stebimas prekių kainų augimas. Tikėtina, kad III ketv. grynoji infliacija nežymiai viršys daugiamečių vidurkį.

¹⁸ Diagramos sudarymo metodika, rodiklių aprašymas pateiktas Valstybės kontrolės 2018-09-20 išvadoje Nr. BP-5 „Dėl ekonominės raidos scenarijaus tvirtinimo“. Diagramoje parodyti nuokrypiai nuo daugiamečio vidurkio.

¹⁹ Dalis diagramoje naudojamų 2021 m. III ketv. statistinių rodiklių yra negalutiniai. Grynosios infliacijos, SVKI prekių ir paslaugų liepos mėn. indeksų pokytis, gautas lyginant su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu ir prilygintas III ketv. Nedarbo ir užimtumo lygiai, laisvų ir užimtų darbo vietų skaičius III ketv. yra įvertinti taikant ekonometrinius modelius, atsižvelgus į Statistikos departamento, Užimtumo tarnybos ir *Sodros* turimus duomenis.

²⁰ 2020 m. rugpjūčio mėn. rodiklis siekė 13,7 proc., o 2021 m. liepos mėn. – 13,1 proc.